

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 3.7.2009
KOM(2009) 324 v konečnom znení

BIELA KNIHA

**Modernizácia normalizácie v oblasti informačných a komunikačných technológií v EÚ –
cesta vpred**

BIELA KNIHA

Modernizácia normalizácie v oblasti informačných a komunikačných technológií v EÚ – cesta vpred

1. ZABEZPEČENIE MODERNEJ POLITIKY V OBLASTI NORMALIZÁCIE IKT

Informačné a komunikačné technológie (ďalej len „IKT“) sú významným predpokladom konkurencieschopnosti a predstavujú jedno z kľúčových priemyselných odvetví 21. storočia. V roku 2007 dosiahlo európske odvetvie IKT obrat vo výške 670 miliárd EUR a na celkovej zamestnanosti v EÚ sa podieľalo viac ako 5 %. Na to, aby európske odvetvie IKT mohlo plne prispievať k programu rastu a zamestnanosti, potrebuje stabilné rámcové podmienky. Dôležitú úlohu v tejto súvislosti zohráva normalizácia. Keďže nástroje IKT sa používajú vo všetkých hospodárskych odvetviach, účinná politika EÚ v oblasti normalizácie IKT môže okrem toho podporiť rýchlejšie zavádzanie nových technológií a aplikácií do praxe, čím prispeje ku konkurencieschopnosti celého európskeho hospodárstva.

Normalizácia je dobrovoľná spolupráca medzi výrobným odvetvím, spotrebiteľmi, verejnými orgánmi a ďalšími zainteresovanými stranami zameraná na vypracovanie technických špecifikácií. Výrobné odvetvie využíva normy na naplnenie potrieb trhu, teda na podporu svojej konkurencieschopnosti, na zabezpečenie akceptácie inovatívnych riešení alebo na zvýšenie interoperability. Verejné orgány odkazujú na normy v právnych predpisoch, politikách a pri obstarávaní s cieľom dosiahnuť spoločenské ciele týkajúce sa bezpečnosti, interoperability, dostupnosti, nezávadnosti pre životné prostredie atď. Zatiaľ čo výrobné odvetvie môže využívať ľubovoľné normy, verejné orgány jednoznačne uprednostňujú, resp. majú dokonca povinnosť využívať normy, ktoré sú výsledkom otvorených, transparentných a začleňujúcich procesov. Odkazovaním na normy a ich využívaním však môžu verejné orgány prispieť k zvýšeniu konkurencieschopnosti výrobného odvetvia a napomôcť hospodársku súťaž v prospech spotrebiteľov.

Uskutočňovanie súčasnej politiky EÚ v oblasti normalizácie¹ spočíva v práci európskych organizácií pre normalizáciu a ich spolupráci s medzinárodnými organizáciami pre normalizáciu. To dáva Komisii možnosť vyzvať európske organizácie pre normalizáciu, aby rozvíjali osobitné iniciatívy v oblasti normalizácie, a umožňuje EÚ a členským štátom odkazovať na európske normy vydané týmito organizáciami v právnych predpisoch a politikách. Súčasný právny základ normalizácie IKT okrem toho zohľadňuje určité osobitosti IKT, ako je napríklad potreba interoperability, a umožňuje určitú pružnosť pri odkazovaní na normy IKT pri verejnom obstarávaní².

Situácia v oblasti normalizácie IKT sa v posledných desiatich rokoch dramaticky zmenila. Okrem tradičných normotvorných organizácií začali v tejto oblasti aktívnejšie pôsobiť aj špecializované a väčšinou globálne fóra a konzorciá, pričom niektoré z nich, ako sú napríklad tie zodpovedné za normy v oblasti internetu a *world wide web-u*, sa zaradili medzi popredné

¹ Ú. v. ES L 204, 21.7.1998, s. 37. Smernicou 98/34/ES sa konsolidovali zmeny a doplnenia smernice Rady 83/189/EHS z 28. marca 1983. Táto smernica bola ďalej zmenená a doplnená smernicou 98/48/ES s cieľom zahrnúť služby informačnej spoločnosti.

² Rozhodnutie Rady 87/95/ES, Ú. v. ES L 36, 7.2.1987, s. 31.

normotvorné organizácie v oblasti IKT na svete. Tento vývoj sa neodráža v politike EÚ v oblasti normalizácie. V súčasnosti nie je možné odkazovať na normy vypracované fórami a konzorciami, aj keď by mohli prispieť k dosahovaniu cieľov verejných politík. EÚ hrozí, že pokiaľ nebudú prijaté rozhodujúce opatrenia, stratí vplyv v oblasti normalizácie IKT a že táto činnosť bude prebiehať takmer výlučne mimo Európy a bez ohľadu na jej potreby.

Členské štáty sa s touto analýzou do veľkej miery stotožňujú. Rada zdôraznila potrebu dosiahnutia ďalšieho pokroku pri uplatňovaní normalizácie v oblastiach ako IKT, pričom podčiarkla, že súčasný európsky systém normalizácie sa musí prispôbiť potrebám rýchlo sa rozvíjajúcich trhov, najmä trhov so službami a s produktmi založenými na vyspelej technológii³.

Je skutočne nevyhnutné modernizovať politiku EÚ v oblasti normalizácie IKT a plne využiť potenciál normalizácie. EÚ inak nebude schopná vyrovnáť sa s výzvami informačnej spoločnosti, neuskutoční viacero významných cieľov európskych politík, ktorých splnenie si vyžaduje interoperabilitu, ako je elektronické poskytovanie zdravotníckych služieb (e-health), dostupnosť, bezpečnosť, elektronické podnikanie (e-business), elektronická štátna správa (e-government), doprava atď. a bude čeliť prekážkam pri napĺňaní svojho cieľa byť hnacou silou vo vývoji a šírení medzinárodných noriem v oblasti ochrany osobných údajov stanoveného v oznámení o štokholmskom programe⁴.

Vo všeobecnosti je potrebné zaoberať sa týmito cieľmi politiky:

- podporovať inováciu a konkurencieschopnosť prispôbením politiky v oblasti normalizácie IKT vývoju trhu a politík,
- včas poskytovať výrobnému odvetviu vrátane malých a stredných podnikov vysokokvalitné normy v oblasti IKT s cieľom zabezpečiť ich konkurencieschopnosť na globálnom trhu a súčasne naplniť očakávania spoločnosti,
- posilniť postavenie európskej normalizácie v oblasti IKT na celosvetovej úrovni,
- zabezpečiť prínosy pre spotrebiteľov prostredníctvom podpory hospodárskej súťaže na európskych a medzinárodných trhoch IKT,
- posilniť vnútorný trh stanovením spoločných kritérií a procesov odkazovania na normy v oblasti IKT v európskych právnych predpisoch, politikách a pri verejnom obstarávaní,
- zvýšiť kvalitu, jednotnosť a konzistentnosť noriem v oblasti IKT,
- poskytovať aktívnu podporu pri uplatňovaní noriem v oblasti IKT v praxi.

V záujme obnovy európskej politiky v oblasti normalizácie IKT začala Komisia preskúmanie zahŕňajúce štúdiu zameranú na analýzu súčasnej politiky EÚ v oblasti normalizácie IKT a predloženie odporúčaní pre jej ďalší rozvoj. Správa zo štúdie bola zverejnená v júli 2007⁵ a v nadväznosti na ňu sa uskutočnili konzultácie prostredníctvom internetu. Prijaté

³

http://www.eu2006.fi/news_and_documents/conclusions/vko50/en_GB/1165932111543/_files/76410530393686600/default/92107.pdf

⁴

Oznámenie: Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre občanov – KOM(2009) 262.

⁵

http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/standards/piper/full_report.pdf

pripomienky boli zverejnené na internetovej stránke Európa⁶ a spolu s odporúčaniami zo štúdie preskúmané na otvorenej konferencii, ktorá sa uskutočnila vo februári 2008⁷.

Na základe toho sa rozhodlo o predložení bielej knihy s cieľom zistiť mieru názorovej zhody v súvislosti s prípadnými návrhmi politických riešení a konkrétnych opatrení, vďaka ktorým by európska politika v oblasti normalizácie IKT lepšie reagovala na potreby výrobného odvetvia a spoločnosti.

Hoci európska politika v oblasti normalizácie IKT by mala aj v budúcnosti vychádzať zo zásad dobrovoľnej a trhovo orientovanej normalizácie, neutrality z hľadiska technológií a vyváženosti záujmov, súčasný systém je potrebné zlepšiť najmä z tohto hľadiska:

- vypracovanie politiky v oblasti normalizácie IKT, ktorá bude zodpovedať celosvetovému dynamickému vývoju a požiadavkám odvetvia IKT a ktorá bude odrážať rôznorodé požiadavky na infraštruktúru a oblasti uplatňovania,
- umožnenie integrovanejšieho prístupu pri normalizácii IKT a využívaní noriem a špecifikácií v oblasti IKT,
- posilnenie konkurencieschopnosti výrobného odvetvia a spravodlivej hospodárskej súťaže prostredníctvom podpory uplatňovania noriem a špecifikácií v praxi,
- posilnenie spolupráce pri tvorbe noriem pre oblasť IKT na európskej, ako aj celosvetovej úrovni.

2. KEÚČOVÉ ASPEKTY MODERNIZÁCIE NORMALIZÁCIE IKT V EÚ

2.1. Znaky noriem v oblasti IKT v súvislosti s právnymi predpismi a politikami EÚ

V záujme uľahčenia využívania najlepších dostupných noriem na podporu európskych právnych predpisov a politik je potrebné stanoviť požiadavky na takéto normy a s nimi spojené normalizačné procesy vo forme zoznamu znakov. Týmito znakmi sa zabezpečí dodržiavanie cieľov verejnej politiky a zohľadnenie potrieb spoločnosti. Zoznam znakov však bude možno potrebné ďalej objasniť, najmä v súvislosti s politikami v oblasti práv duševného vlastníctva, aby sa zahrnuli nové prístupy k vývoju softvéru, ako je napríklad model voľne prístupného zdrojového kódu (open source).

Ako východisko pre tento zoznam znakov sa navrhuje použiť kritériá vypracované v rámci Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „WTO“) pre medzinárodné organizácie pre normalizáciu. Úzkym prepojením kritérií WTO a znakov, na ktorých je založená európska politika v oblasti normalizácie IKT, sa podporí voľný obchod s vyhovujúcimi produktmi, službami a aplikáciami, pričom naši obchodní partneri by mali vo svojom prístupe k normalizácii uplatňovať podobné kritériá.

Navrhuje sa, aby sa v rámci procesov normalizácie vždy rešpektovali tieto znaky, ktoré už v súčasnosti dodržiavajú európske organizácie pre normalizáciu, ako aj niektoré fóra a konzorciá:

⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/standards/piper_en.htm

⁷ http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/standards/cf2008_en.htm

- (1) Otvorenosť: Proces normotvorby prebieha v rámci neziskovej organizácie na základe otvoreného rozhodovania prístupného pre všetky zainteresované strany. Hybnou silou otvoreného procesu normalizácie sú príslušné kategórie zainteresovaných subjektov a zohľadňujú sa v ňom požiadavky používateľov.
- (2) Konsenzus: Proces normalizácie je založený na spolupráci a dosiahnutí konsenzu. V rámci tohto procesu sa neuprednostňuje konkrétny zainteresovaný subjekt.
- (3) Rovnováha: Príslušné zainteresované subjekty môžu do procesu normalizácie vstupovať v ktoromkoľvek štádiu vývoja a rozhodovania. V záujme dosiahnutia rovnováhy je tu snaha o zapojenie všetkých kategórií zainteresovaných subjektov.
- (4) Transparentnosť: Do procesu normalizácie môžu vstupovať všetky zainteresované strany a všetky informácie týkajúce sa odborných diskusií a rozhodovania sa archivujú a označujú. Informácie o (nových) normalizačných aktivitách sa rozširujú prostredníctvom vhodných a dostupných prostriedkov. Pripomienky zainteresovaných strán sa berú do úvahy a odpovedá sa na ne.

Samotné normy by sa okrem toho mali vyznačovať týmito znakmi:

- (1) Údržba: Dlhodobo je zaručená neustála podpora a údržba zverejnených noriem vrátane ich rýchleho prispôbovania novému vývoju, ktorý svedčí o ich nevyhnutnosti, efektívnosti a interoperabilite.
- (2) Dostupnosť: Výsledné normy sú za primeraných podmienok (okrem iného za primeraný poplatok alebo bezplatne) verejne dostupné na uplatňovanie v praxi a využívanie.
- (3) Práva duševného vlastníctva: Licencie na využívanie duševného vlastníctva, ktoré je dôležité z hľadiska uplatňovania noriem, sa žiadateľom udeľujú za (spravodlivých) primeraných a nediskriminačných podmienok (ďalej len „(F)RAND“)⁸, čo zahŕňa aj možnosť, že vlastník práv duševného vlastníctva podľa vlastného uváženia udelí licenciu na využívanie dôležitého duševného vlastníctva bezodplatne.
- (4) Relevantnosť: Norma je účinná a relevantná. Normy musia zodpovedať potrebám trhu a právnym požiadavkám, najmä v prípade, keď sú tieto požiadavky stanovené v poverení na vypracovanie noriem.
- (5) Neutralita a stabilita: Normy by mali byť podľa možnosti zamerané skôr na výkon ako na konštrukčné údaje alebo popis. Nemali by narúšať (celosvetový) trh a subjekty, ktoré ich uplatňujú v praxi, by mali byť na ich základe schopné rozvíjať hospodársku súťaž a inovácie. V záujme zvýšenia ich stability by normy mali navyše vychádzať z najnovších výdobytkov v oblasti vedecko-technického vývoja.

⁸ Zásada FRAND spočíva v tom, že všetky strany sa dohodnú, že licencie na využívanie svojho duševného vlastníctva zahrnutého v príslušných normách udelia každému, kto chce normu uplatňovať v praxi, a to za spravodlivých, primeraných a nediskriminačných podmienok. Konkrétna licenčná dohoda sa uzatvára medzi príslušnými vlastníckymi duševného vlastníctva a tými, ktorí chcú normu uplatňovať v praxi.

- (6) Kvalita: Normy musia byť dostatočne kvalitné a podrobné, aby umožňovali vývoj rôznych konkurenčných produktov a služieb, ktoré budú interoperabilné. Normalizované rozhrania môžu skrývať a kontrolovať výlučne normalizačné organizácie.

(a) **Komisia navrhuje**, aby tieto znaky boli zahrnuté do budúcej politiky v oblasti normalizácie IKT.

2.2. Využívanie noriem v oblasti IKT pri verejnom obstarávaní

Odkazovanie na normy pri verejnom obstarávaní môže byť významným prostriedkom na podporu inovácií a verejným orgánom môže poskytnúť nástroje, ktoré potrebujú na plnenie svojich úloh, a to najmä na vedúcich trhoch⁹, ako je elektronické poskytovanie zdravotníckych služieb.

Verejné obstarávanie musí byť v súlade so smernicou 2004/18/ES¹⁰, v ktorej sa rozlišuje medzi formálnymi normami a ostatnými technickými špecifikáciami, v súvislosti s ktorými sa navyše vyžaduje popis funkčných požiadaviek. Okrem toho sa v nej požaduje využívanie špecifikácií, ktoré sú neutrálne z hľadiska technológií, aby ponuky mohli odrážať rozmanitosť technických riešení. V prípade, že verejné orgány odkazujú vo svojich technických špecifikáciách na technické normy, mali by uviesť aj skutočnosť, či uchádzačom umožnia preukázať, že ich ponuka spĺňa špecifikácie, aj keď nie je v súlade s technickou normou, na ktorú sa odkazuje.

Pri obstarávaní služieb a produktov IKT však môžu prevážiť ďalšie požiadavky. Verejné orgány musia byť schopné vymedziť svoje stratégie a architektúry IKT vrátane interoperability medzi organizáciami a budú obstarávať systémy/služby a produkty IKT alebo ich časti, ktoré zodpovedajú ich požiadavkám.

V rozhodnutí Rady 87/95/ES, ktorým sa stanovuje súčasná politika EÚ v oblasti normalizácie IKT, sa uznávajú osobitosti oblasti IKT, pričom jeho cieľom je poskytnúť usmernenia pre verejné obstarávanie systémov IKT. Zdôrazňuje sa v ňom význam interoperability a v záujme dosiahnutia tohto cieľa sa vyzýva na odkazovanie na funkčné normy. Toto rozhodnutie zahŕňa aj ustanovenie, podľa ktorého je v odôvodnených prípadoch možné od tohto pravidla upustiť. Rozhodnutie Rady 87/95/ES je však zastarané, pretože sa zameriava na produkty a nie na služby a aplikácie v tom zmysle, v akom sa používajú v súčasnosti. Toto rozhodnutie by preto bolo potrebné aktualizovať tak, aby verejným orgánom poskytlo normy a špecifikácie, ktoré spĺňajú súčasné potreby, pokiaľ ide o verejné obstarávanie služieb a aplikácií IKT.

Normy a špecifikácie vzťahujúce sa na rozhrania medzi organizáciami alebo medzi systémami a službami IKT musia v prvom rade zodpovedať osobitným prevádzkovým potrebám verejných orgánov, a teda aby napomáhali vykonávanie ich stratégií a architektúr IKT. Vždy, keď je to vhodné, by takéto rozhrania mali byť vymedzené odkazom na technológiu, t. j. normy alebo špecifikácie neutrálne z hľadiska produktov a dodávateľov, ktoré môžu v praxi uplatniť rôzni dodávatelia (prítom je potrebné mať na pamäti, že pri napĺňaní týchto potrieb je potrebná flexibilita. Tým sa zabezpečí účinná hospodárska súťaž medzi uchádzačmi, a teda nižšie ceny, a výsledné systémy IKT budú s väčšou

⁹ Oznámenie: Iniciatíva vedúcich trhov pre Európu – KOM(2007) 860.

¹⁰ Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 114.

pravdepodobnosťou interoperabilné s existujúcimi a budúcimi systémami, ktoré využívajú iné verejné orgány alebo súkromné osoby či spoločnosti.

- (b) **Komisia navrhuje** aktualizovať ustanovenia o verejnom obstarávaní uvedené v rozhodnutí Rady 87/95/ES tak, aby verejné orgány mohli jednoduchšie obstarávať služby, aplikácie a produkty IKT, ktoré spĺňajú ich osobitné požiadavky, a najmä požiadavky na primeranú úroveň interoperability.
- (c) **Komisia navrhuje** objasniť, že v rámci postupov verejného obstarávania možno stanoviť podmienku zavedenia normalizovaných rozhraní, ktoré boli vymedzené v kontexte stratégií a architektúr IKT a rámcov interoperability, za predpokladu, že sa pritom uplatnia zásady otvorenosti, spravodlivosti, objektívnosti a nediskriminácie a smernice o verejnom obstarávaní.

2.3. Podpora synergií medzi výskumom, inováciou a normalizáciou v oblasti IKT

Mnohé projekty v oblasti výskumu a vývoja IKT prinášajú veľmi významné výsledky výskumu. Tieto výsledky sú však často nedostatočne transformované na konkrétne použitia, ktoré je možno neskôr obchodne využiť. Jedným z významných spôsobov podpory transformácie výsledkov výskumu na praktické použitia sú normy.

Zdá sa, že iniciatívy zamerané na lepšie prepojenie normalizácie v oblasti IKT a výskumu a vývoja v oblasti IKT sú najúčinnejšie, keď sa rozvíjajú vo fáze plánovania výskumu a nie až vo fáze realizácie konkrétneho výskumného projektu. Normalizácia by sa preto mala brať do úvahy už v prvotnom štádiu životného cyklu výskumu a mala by byť neoddeliteľnou súčasťou strategických výskumných programov vypracovávaných európskymi technologickými platformami.

- (d) **Komisia navrhuje** uskutočňovať pravidelné konzultácie so zainteresovanými subjektmi z oblasti normalizácie a výskumu, najmä s európskymi technologickými platformami, aby sa zabezpečil čo najúčinnejší prínos príslušných európskych iniciatív v oblasti výskumu k činnostiam v oblasti normalizácie IKT.
- (e) **Komisia navrhuje**, aby normalizačné subjekty v prípade potreby prispôbili svoje postupy tak, aby zabezpečili, že príspevky výskumných organizácií, konzorcií a projektov uľahčia včasné vypracovanie noriem v oblasti IKT.
- (f) **Komisia navrhuje**, aby členské štáty zvažili podobný prístup ku všetkým iniciatívam v oblasti výskumu a vývoja IKT na vnútroštátnej úrovni.

2.4. Práva duševného vlastníctva v normách týkajúcich sa IKT

Vo svete, ktorý je čoraz väčšmi navzájom prepojený, nadobúda rozhodujúci význam interoperabilita IKT, a najmä interoperabilita softvéru. Preto pri normalizácii zohrávajú dôležitú úlohu práva duševného vlastníctva zaisťujúce rešpektovanie vlastníckych práv k technickým riešeniam potrebným pre zabezpečenie interoperability¹¹.

¹¹ Pozri oznámenie o stratégii v oblasti práv priemyselného vlastníctva – KOM(2008) 465, 16.7.2008.

Európska politika v oblasti normalizácie vo všeobecnosti umožňuje, aby boli do noriem zahrnuté technológie chránené právami duševného vlastníctva. V predpisoch EÚ o hospodárskej súťaži sa však stanovuje, že normalizácia by nemala viesť k obmedzeniu hospodárskej súťaže a mala by byť založená na nediskriminačných, otvorených a transparentných postupoch¹². Účinnú hospodársku súťaž umožňujú normy, ktoré sú dostupné bez potreby splnenia podmienok a ktoré môžu uplatňovať všetky zainteresované strany.

Normotvorné organizácie uplatňujú množstvo rôznych politík v oblasti práv duševného vlastníctva, ktoré sú prispôbené konkrétnym okolnostiam. Zdá sa, že najmä v prípade normalizácie softvéru sa v záujme podpory požiadaviek na interoperabilitu uplatňuje osobitný prístup. Tieto rozdiely však samy osebe nepredstavujú problém, pokiaľ sa práva duševného vlastníctva vzťahujúce sa k danej norme v tomto procese náležite zohľadnia a pokiaľ sú politiky v súlade s predpismi o hospodárskej súťaži. Politiky v oblasti normalizácie by okrem toho mali byť ustálené, predvídateľné, transparentné a účinné. Mali by umožňovať hospodársku súťaž a uľahčovať inováciu produktov. Významnými predpokladmi uskutočňovania účinných politík v oblasti práv duševného vlastníctva sú otvorenosť a jednoduchý prístup k procesom normalizácie, ako aj dostupnosť noriem pre všetky zainteresované strany.

Zdá sa, že zainteresované subjekty pôsobiace v komunikačnom pododvetví odvetvia IKT sú vo všeobecnosti spokojné s prístupom (F)RAND uplatňovaným pri udeľovaní licencií k dôležitému duševnému vlastníctvu v rámci noriem. Aj v tomto prípade však môže rastúca zložitosť inovatívnych služieb a aplikácií viesť k vzniku veľkého množstva dôležitých patentov, v dôsledku čoho vznikne zložitá situácia a čoraz väčšie problémy v súvislosti s právami duševného vlastníctva zahrnutými v normách.

Hoci zásady (F)RAND môžu byť prostriedkom na zabezpečenie spravodlivej rovnováhy medzi právami prijímateľov a poskytovateľov licencií, mnohé zainteresované subjekty majú pocit, že v tejto oblasti existuje priestor na zlepšenie, pokiaľ ide o zníženie zložitosti a zlepšenie predvídateľnosti procesu udeľovania licencií. Prostriedkom na zlepšenie účinnosti udeľovania licencií na základe zásad (F)RAND môže byť postup, pri ktorom sa pred prijatím normy vopred stanovujú najreštriktívnejšie podmienky udelenia licencie, prípadne vrátane (najvyšších) sadzieb licenčných poplatkov, čo môže umožniť hospodársku súťaž v oblasti technológií a cien.

Väčšina zainteresovaných subjektov z oblasti IT, najmä z radov výrobcov a používateľov softvéru, sa na druhej strane domnieva, že uspokojivejšiu úroveň interoperability možno dosiahnuť uplatňovaním politík v oblasti práv duševného vlastníctva, ktoré by sa zjavne odlišovali od prístupu (F)RAND. Viaceré fóra a konzorciá, ktoré sa zaoberajú normalizáciou softvéru, preto uplatňujú odlišné prístupy k právam duševného vlastníctva. Niektoré z nich napríklad požadujú, aby sa licencie na využívanie práv duševného vlastníctva zahrnutých v normách udeľovali bez nároku na licenčné poplatky.

Mnohé zainteresované subjekty z radov malých a stredných podnikov, ako aj spotrebiteľské organizácie, okrem toho podporujú bezodplatný prístup (ktorý sa často označuje ako „RF on

¹² Pozri Pravidlá uplatňovania článku 81 Zmluvy o založení ES na dohody o horizontálnej spolupráci – Ú. v. ES C 3, 6.1.2001, s. 1. Každý normalizačný orgán bude musieť tieto pravidlá dodržiavať. Táto biela kniha nemá vplyv na uplatňovanie predpisov o hospodárskej súťaži a horizontálnych usmerneniach.

(F)RAND“), a to najmä v prípade noriem, na ktoré sa bude odkazovať v právnych predpisoch a politikách.

Hoci je zrejmé, že mnohé aspekty zaobchádzania s právami duševného vlastníctva upravujú politiky v iných oblastiach, vzhľadom na určité aspekty normalizácie IKT, ktorá je zameraná na funkčné normy a interoperabilitu, je zaobchádzanie s právami duševného vlastníctva v tejto oblasti mimoriadne dôležitou a citlivou záležitosťou. Pritom je však potrebné zachovať flexibilitu, aby sa umožnila nenarušená hospodárska súťaž medzi jednotlivými obchodnými modelmi vrátane čoraz populárnejšieho modelu voľne prístupného zdrojového kódu, na ktorého používanie a uplatňovanie sa môžu vzťahovať podmienky veľmi odlišné od licenčných poplatkov v rámci (F)RAND.

- (g) **Komisia navrhuje**, aby normotvorné organizácie v oblasti IKT pri zohľadnení práva hospodárskej súťaže a rešpektovaní práva duševného vlastníctva vlastníkov:
- uskutočňovali jasné, transparentné a vyvážené politiky v oblasti práv duševného vlastníctva, ktoré neuprednostňujú jednotlivé obchodné modely a umožňujú hospodársku súťaž medzi nimi,
 - zabezpečili účinnosť postupov zverejňovania práv duševného vlastníctva,
 - zvažili možnosť stanovenia najreštriktívnejších licenčných podmienok, prípadne vrátane (najvyšších) licenčných poplatkov, pred prijatím normy ako potenciálny spôsob zabezpečenia väčšej predvídateľnosti a transparentnosti.

2.5. Začlenenie fór a konzorcií do procesu normalizácie IKT

Európska politika v oblasti normalizácie v súčasnosti obmedzuje možnosť odkazovania na normy v právnych predpisoch a politikách EÚ na normy vypracované európskymi organizáciami pre normalizáciu. Tieto organizácie však musia vykonávať úlohy a prijímať pracovné metódy, v dôsledku ktorých môže byť pre ne zložitú efektívne reagovať na všetky vznikajúce požiadavky na včasné vypracovanie noriem v rýchlo sa rozvíjajúcom odvetví IKT. Zo štúdie a následného procesu konzultácií vyplynulo, že výrobné odvetvie má tendenciu sústreďovať zriedkavé vysoko odborné spôsobilosti potrebné pre normalizáciu v mnohých zložitých oblastiach IKT vo fórach a konzorciách, ktoré dokážu rýchlejšie reagovať na požiadavky trhu, pokiaľ ide o otázky ako interoperabilita.

Fóra a konzorciá vypracovali mnoho dôležitých noriem pre IKT, predovšetkým v oblastiach, v ktorých sú jednoznačne odborne spôsobilé konkrétne fóra a konzorciá a nie európske organizácie pre normalizáciu. To platí v prípade noriem upravujúcich internetové protokoly vypracovaných Osobitnou skupinou pre internetovú techniku (Internet Engineering Task Force, ďalej len „IETF“) a usmernení v oblasti prístupu k webovým stránkam vypracovaných organizáciou W3C. Je nesporné, že trh tieto normy akceptuje. Počet noriem vypracovaných fórami a konzorciami výrobného odvetvia, ktoré majú priamy prístup k potrebným odborným zdrojom, neustále rastie, pričom tieto normy sa často uplatňujú v inovatívnych produktoch a službách. Európska politika by mala stavať na potenciáli, ktorý predstavujú fóra a konzorciá, a využívať ho vo svoj prospech.

Očakáva sa, že lepšou spolupracou s fórami a konzorciami v oblasti IKT a najmä väčšou koordináciou medzi nimi a formálnymi organizáciami pre normalizáciu sa zníži riziko fragmentácie a duplikácie noriem v oblasti IKT a rozporov medzi nimi. V prípade služieb, ktoré sú v centre záujmu spoločnosti, ako je elektronická štátna správa (e-government),

elektronické vzdelávanie (e-learning) a elektronické poskytovanie zdravotníckych služieb (e-health), je osobitným dôvodom na obavy pomalé prijímanie riešení a ich fragmentácia. Úsilím o spoluprácu a koordináciu sa zvýši interoperabilita, a tým sa uľahčí prijímanie inovatívnych riešení zo strany trhu.

Pri snahách o väčšie využitie práce fór a konzorcií by sa mala do úvahy vziať skutočnosť, že prepojenie noriem s právnymi predpismi a politikami EÚ má okrem čisto dobrovoľného charakteru samotných noriem aj rozmer verejnej politiky. To vysvetľuje, prečo je v prípade odkazovania na normy v právnych predpisoch taký dôležitý uvedený zoznam znakov.

Vzhľadom na túto skutočnosť by najúčinnjším spôsobom zaplnenia konkrétnych medzier v normalizácii pre EÚ bolo (okrem užšej spolupráce medzi formálnymi a neformálnymi normotvornými organizáciami) priame odkazovanie na normy fór a konzorcií v oblastiach, kde jednoznačne neexistuje riziko duplikácie rozsahu práce európskych organizácií pre normalizáciu alebo formálnych medzinárodných organizácií pre normalizáciu.

Uznanie noriem vypracovaných fórami a konzorciami ako IETF, W3C a OASIS by vo všeobecnosti zjednodušilo spoluprácu s významnými obchodnými partnermi, ako sú napríklad USA, v otázkach normalizácie IKT, pričom takáto spolupráca by mohla začať v rámci Transatlantickej hospodárskej rady.

Na jednej strane je potrebné zdôrazniť, že v oblastiach, na ktoré sa v súčasnosti vzťahuje spomínaný nový prístup, je vhodné uplatňovať harmonizované normy, na druhej strane by verejné orgány mali mať možnosť upustiť od všeobecne platného pravidla odkazovať na formálne normy európskych organizácií pre normalizáciu za predpokladu, že budú splnené správne podmienky. Komisia by na tento účel mohla zaviesť do praxe vhodný postup, ktorý by umožnil odkazovať v právnych predpisoch a politikách na normy konkrétnych fór a konzorcií.

(h) Komisia navrhuje, aby sa umožnilo odkazovať v príslušných právnych predpisoch a politikách EÚ na normy konkrétnych fór a konzorcií, pokiaľ budú norma a procesy daného fóra či konzorcia kladne posúdené vzhľadom na zoznam znakov opísaný v oddiele 2.1.   (i) Komisia navrhuje podporovať lepšiu spoluprácu medzi fórami a konzorciami a európskymi organizáciami pre normalizáciu na základe procesu, ktorého výsledkom by boli normy vydané európskymi organizáciami pre normalizáciu.

2.6. Prehĺbenie dialógu a partnerstva so zainteresovanými subjektmi

V rozhodnutí Rady 87/95/ES sa predpokladá zriadenie výboru, skupiny vyšších úradníkov pre normalizáciu v oblasti informačnej technológie (Senior Officials group on standardisation in the field of Information Technology, ďalej len „SOGITS“), ktorý má Komisii pomáhať pri vykonávaní rozhodnutia. Zloženie výboru je obmedzené na zástupcov členských štátov, aj keď zástupcovia európskych organizácií pre normalizáciu majú štatút pozorovateľov a výbor môže k diskusií o osobitných otázkach prizývať odborníkov. Širšie aspekty politiky v oblasti normalizácie IKT vrátane stanovovania priorít, využívania normalizačnej práce z iných zdrojov, ako aj koherentnosti politiky v oblasti normalizácie IKT a ďalších politik, v ktorých sa využívajú normy pre IKT, sú však do značnej miery mimo rozsahu pôsobnosti výboru SOGITS. Preto výbor v minulosti dosiahol iba obmedzený úspech.

Komisia sa domnieva, že výbor SOGITS by mal byť nahradený platformou zastupujúcou všetky príslušné zainteresované subjekty. Takáto platforma by mala zabezpečiť súvislejšiu, transparentnejšiu a konzistentnejšiu politiku v oblasti normalizácie IKT, a tým napomôcť tvorbu vysokokvalitných noriem v oblasti IKT. Okrem toho by mala Komisia a členským štátom poskytovať odborné poradenstvo v otázkach týkajúcich sa politiky v oblasti normalizácie IKT a jej uskutočňovania, ako sú:

- poskytovanie poradenstva v súvislosti s ročným pracovným programom Komisie v oblasti normalizácie IKT a jeho prioritami,
- včasné stanovenie potrieb v oblasti normalizácie IKT v záujme podpory nových právnych rámcov a politík EÚ,
- diskutovanie o možných povereniach pre európske organizácie pre normalizáciu a ďalšie organizácie zapojené do vypracovávania špecifikácií pre IKT,
- monitorovanie a preskúvanie otázok normalizácie IKT v záujme podpory nových právnych rámcov a politík EÚ počas ich uskutočňovania,
- prešetrovanie uplatňovania zoznamu znakov vo vzťahu k procesom a normám fór a konzorcií,
- identifikovanie príslušných fór a konzorcií a vymedzenie ich úlohy s cieľom zlepšiť začleňovanie ich práce do európskej normalizácie v oblasti IKT,
- zhromažďovanie informácií o pracovných programoch zúčastnených organizácií a prípadne normalizačných aktivitách súvisiacich s IKT na vnútroštátnej úrovni.

Tento dialóg by mal členským štátom a Komisii umožniť diskusiu o otázkach, ktoré spadajú do ich osobitnej oblasti zodpovednosti, a súčasne by mal umožniť aj diskusiu so širšou skupinou zainteresovaných subjektov z radov organizácií pre normalizáciu vrátane fór a konzorcií, výrobného odvetvia, malých a stredných podnikov, spotrebiteľov atď.

Platformu zainteresovaných subjektov by mala navyše dopĺňať štruktúra stavajúca na súčasnom výbore pre normy v oblasti IKT (Information and Communications Technologies Standards Board, ďalej len „ICTSB“), ktorá bude koordinovať normalizačné aktivity európskych organizácií pre normalizáciu, fór a konzorcií v nadväznosti smerovanie vlastnej politiky. Hlavnou úlohou výboru ICTSB bude monitorovať a koordinovať normotvorné činnosti príslušných normalizačných organizácií s ohľadom na politické usmernenia stanovené platformou zainteresovaných subjektov.

(j)	Komisia navrhuje vytvoriť stálu platformu pre politiku v oblasti normalizácie IKT pozostávajúcu z viacerých zainteresovaných subjektov (s väčším počtom členov, ako mal výbor SOGITS pozostávajúci zo zástupcov členských štátov, ktorý bol zriadený rozhodnutím Rady 87/95/ES), ktorej úlohou bude poskytovať Komisii poradenstvo vo všetkých otázkach súvisiacich s európskou politikou v oblasti normalizácie IKT a jej účinným uskutočňovaním.
(k)	Komisia navrhuje vyzvať európske organizácie pre normalizáciu a ďalšie normotvorné organizácie v oblasti IKT, aby v záujme zefektívnenia súčasného výboru ICTSB preskúmali jeho funkciu a zloženie.

3. ĎALŠIE KROKY

Zverejnením tejto bielej knihy Komisia vyzýva všetky zainteresované strany, aby predložili svoje pripomienky, a to najmä k návrhom na ďalšie opatrenia. Ako už bolo uvedené v predchádzajúcich kapitolách, tieto návrhy sa zameriavajú na možné nelegislatívne opatrenia a opatrenia, ktoré možno vykonať aktualizáciou rozhodnutia Rady 87/95/ES.

Súčasne s tým sa nedávno začalo rozsiahle preskúmanie súčasného európskeho systému normalizácie. Komisia poverila nezávislú skupinu expertov, aby do konca roka 2009 vypracovala strategické odporúčania pre preskúmanie celého európskeho systému normalizácie. Uvedená skupina expertov pri svojej práci zohľadní návrhy týkajúce sa politiky v oblasti normalizácie IKT načrtnuté v tejto bielej knihe.

Na základe výsledkov prebiehajúceho celkového preskúmania politiky a verejných konzultácií uskutočnených na základe tejto bielej knihy má Komisia v úmysle predložiť v roku 2010 všetky potrebné návrhy politík a právnych predpisov.

Komisia vyzýva k predloženiu pripomienok k tejto bielej knihe, a najmä k návrhom uvedeným v rámčekoch. Zasielať sa môžu do 15. septembra 2009, a to prednostne prostredníctvom internetovej stránky „Your Voice in Europe“ http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_en.htm#open,

prostredníctvom elektronickej pošty na adresu: ENTR-ICT-STANDARDISATION@ec.europa.eu

alebo poštou na adresu:

Modernising ICT Standardisation Policy in the EU: the Way Forward (ENTR/D/4)
European Commission – BREY 6/60
B-1049 Brussels.

Pokiaľ neodpovedáte vo vlastnom mene, uveďte, prosím, názov a charakter organizácie, ktorú zastupujete. Spoločnosti predkladajúce pripomienky by okrem toho mali poskytnúť údaje o svojej veľkosti z hľadiska počtu zamestnancov a mali by uviesť, či sú primárne poskytovateľmi produktov IKT, služieb IKT alebo používateľmi produktov či služieb IKT.

Generálne riaditeľstvo pre podnikanie a priemysel zverejní váš príspevok na internetovej stránke (http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/standards/ict_index_en.htm). Prečítajte si, prosím, osobitné vyhlásenie o spôsobe, akým sa bude zaobchádzať s vašim príspevkom a osobnými údajmi, ktoré sa nachádza v prílohe k tejto konzultácii. Profesionálne organizácie sa môžu zaregistrovať v registri zástupcov záujmových skupín Komisie (<http://ec.europa.eu/transparency/regrin/>), ktorý bol vytvorený v rámci Európskej iniciatívy týkajúcej sa transparentnosti s cieľom poskytovať Komisii a širokej verejnosti informácie o cieľoch, financovaní a štruktúrach zástupcov záujmových skupín.